

Opravična št.:

Up-534/17, U-I-38/18

ECLI:

ECLI:SI:USRS:2019:Up.534.17

Akt:

Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. Cst 158/2017 z dne 4. 4. 2017 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča na Ptuj št. St 5958/2014 z dne 24. 1. 2017

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 27/16) (ZFPPIPP), 3. odst. 34. čl.

Izrek:

Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. Cst 158/2017 z dne 4. 4. 2017 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča na Ptuj št. St 5958/2014 z dne 24. 1. 2017 se ne sprejme.

Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti tretjega odstavka 34. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 27/16) se zavrže.

Evidenčni stavek:

Ustavno sodišče ustavne pritožbe ni sprejelo v obravnavo, ker niso izpolnjeni pogoji iz drugega odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču.

Pobudnik nima pravnega interesa, če ne izkaže, da izpodbijana določba neposredno posega v njegov pravni položaj. Očitek o protiustavnosti ureditve mora pobudnik uveljavljati že s pravnimi sredstvi v postopku pred sodišči. Ker pobudnik tega v postopku s pritožbo ni storil, v materialnem smislu ni izčrpal pravnega sredstva. Zato kljub vloženi ustavni pritožbi ne izkazuje pravnega interesa za začetek postopka za oceno ustavnosti izpodbijane zakonske določbe.

Geslo:

1.5.51.2.2 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku odločanja o ustavni pritožbi - Nesprejem, ker očitno ni kršitve ustavnih pravic.

1.5.51.1.2.1 - Ustavno sodstvo - Odločbe - Vrste odločitev Ustavnega sodišča - V postopku abstraktne presoje - Zavrženje pobude - Ker ni pravnega interesa.

1.4.51.4 - Ustavno sodstvo - Postopek - Procesne predpostavke (v vseh postopkih razen v postopku ustavne pritožbe) - Pravni interes za vložitev pobude.

Pravna podlaga:

Člen 25.3, 55.b.2, Zakon o Ustavnem sodišču [ZUstS]

Opomba:**Dokument v PDF obliki:**

 [Up-534-17, U-I-38-18.pdf](#)

Polno besedilo:

Up-534/17-6

U-I-38/18-4

3. 7. 2019

SKLEP

Ustavno sodišče je v postopkih za preizkus pobude in ustavne pritožbe Roberta Šijanca, Hajdina, ki ga zastopa Darjan Lampič, odvetnik v Mariboru, na seji 3. julija 2019

sklenilo:

- 1. Ustavna pritožba zoper sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. Cst 158/2017 z dne 4. 4. 2017 v zvezi s sklepom Okrožnega sodišča na Ptuju št. St 5958/2014 z dne 24. 1. 2017 se ne sprejme.**
- 2. Pobuda za začetek postopka za oceno ustavnosti tretjega odstavka 34. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 27/16) se zavrže.**

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Sodišče prve stopnje je ugodilo ugovoru upnice proti odpustu obveznosti, ustavilo postopek odpusta obveznosti in zavrnilo pritožnikov predlog za odpust. Presodilo je, da je ugovor upnice utemeljen na podlagi 3. točke četrtega odstavka 339. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15 – popr. in 27/16 – v nadaljevanju ZFPPIPP) v zvezi s tretjim in prvim odstavkom navedenega člena, ker je pritožnik v zadnjih petih letih pred uvedbo postopka osebnega stečaja prevzemal obveznosti, ki so bile nesorazmerne z njegovim premoženjskim položajem. Ugotovilo je, da je bil dolžnik v upoštevnem obdobju lastnik nepremičnin, katerih skupna vrednost je po podatkih Geodetske uprave Republike Slovenije (v nadaljevanju GURS) znašala 1.707.715,00 EUR (v stečajnem postopku ocenjena na 1.7 mio. EUR in 680.000,00 EUR likvidacijske vrednosti). Ravno tako je bil dolžnik po ugotovitvah sodišča imetnik dveh poslovnih deležev v skupni vrednosti 10.000,00 EUR in lastnik osnovnih sredstev v vrednosti 5.000,00 EUR. Na drugi strani je sodišče ugotovilo, da je bil dolžnik od leta 2010 dolžan odplačevati dva kredita v skupni višini 6.950.000,00 EUR, pri čemer je 17. 7. 2013 in 17. 9. 2013 s sklenitvijo dodatkov k ustreznima kreditnima pogodbama povečal obveznosti odplačila in podaljšal njihovo ročnost. Na podlagi navedenega je sodišče ocenilo, da je sklenitev leasing pogodbe, s katero se je dolžnik

dne 2. 7. 2012 zavezal upnici plačati denarni znesek v višini 1.318.015,36 EUR (v 168 zaporednih mesečnih obrokih v višini 4.921,52 EUR), lastno udeležbo v višini 324.000,00 EUR in DDV v višini 167.200,00 EUR, pomenila prevzemanje obveznosti, ki so bile v nesorazmerju s premoženjskim položajem dolžnika.[1]

2. V zvezi s stališčem dolžnika, da njegovih obveznosti iz kreditov, najetih v letu 2010, ni mogoče upoštevati, se je sodišče prve stopnje sklicevalo na tretji odstavek 34. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju ZFPPIPP-G). Navedena določba predvideva uporabo spremenjenega 399. člena ZFPPIPP tudi za postopke odpusta obveznosti, ki so bili začeti pred uveljavitvijo ZFPPIPP-G, če sodišče do njegove uveljavitve o odpustu še ni odločilo. Navedbe dolžnika, da je bila vrednost njegovega premoženja (bioplinarne) ob najetju kreditov v letu 2010 ocenjena v višini letnega kredita in naj bi še v letu 2015 znašala nekaj manj od 3.5 mio. EUR, je sodišče ocenilo kot neupoštevne, ker dolžnik ni izkazal, da je bila vrednost njegovega premoženja v trenutku, ko je sklenil leasing pogodbo, večja od obveznosti, ki jih je dolžnik ob upoštevanju že obstoječih obveznosti (predvsem kreditnih pogodb iz leta 2010) na novo prevzel. Sodišče je tudi zapisalo, da dolžnik ni izkazal pavšalne trditve, da naj bi njegovi mesečni dohodki iz obratovanja bioplinarne in sončnih elektrarn znašali 140.000 EUR mesečno, pri čemer niti naj ne bi pojasnil, v katerem obdobju naj bi navedeni znesek prejemal. Kot neutemeljeno je zavrnilo tudi navedbo dolžnika, da obveznosti iz leasing pogodbe ni mogoče obravnavati kot nesorazmerne, ker je bila upnica delno poplačana s prodajo predmeta leasinga.

3. Sodišče druge stopnje je pritožbo pritožnika zavrnilo in potrdilo sklep sodišča prve stopnje. Ocenilo je, da opustitev vročitve vloge upnice z dne 5. 12. 2016 ne pomeni absolutne bistvene kršitve določb pravnega postopka iz 8. točke drugega odstavka 399. člena Zakona o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 10/17 – v nadaljevanju ZPP), ker sodišče prve stopnje pri svoji odločitvi navedene vloge ni upoštevalo. Sodišče druge stopnje v obrazložitvi ugotavlja, da je upnica v navedeni vlogi zgolj ponovila že podane ugovorne razloge ter opozarjala na nedokazanost in pavšalnost dolžnikovih navedb o domnevno zadostnem denarnem toku za sprotno poravnavanje obveznosti do upnikov. Tudi dejstvo, da je sodišče prve stopnje sledilo upničinemu predlogu, s katerim je umaknila dokazni predlog za zaslišanje priče (in posledično tega dokaza ni izvedlo), po mnenju sodišča druge stopnje ne more pripeljati do drugačnega zaključka. Sodišče druge stopnje opozarja, da dolžnik svojega dokaznega predloga za zaslišanja iste priče ni podal in niti ni trdil, da bi v posledici umika dokaznega predloga sam predlagal isti dokaz.

4. Sodišče druge stopnje je potrdilo stališče prvostopenjskega sodišča tudi v zvezi s prevzemanjem nesorazmernih obveznosti. Glede dolžnikove lahkomiselnosti in neodgovornosti je poudarilo, da dolžnik v postopku na prvi stopnji ni podal nobenih trditev, na podlagi katerih bi bilo mogoče zaključiti, da njegovo zadolževanje ni bilo lahkomiselno in neodgovorno. Ugotavlja, da je sodišče dolžnikova ravnanja presojalo kot celoto z vidika dolžnikovega premoženjskega položaja in v zvezi s prevzemanjem novih obveznosti v upoštevem obdobju. Tudi dejstvo, da je bila upnica delno poplačana s prodajo predmeta leasinga, po mnenju pritožbenega sodišča ne more spremeniti zaključka o prevzemanju nesorazmernih obveznosti. Dolžnik namreč ni izkazal, da bi bila vrednost njegovega premoženja v trenutku, ko se je z leasing pogodbo z dne 2. 7. 2012 zavezal k dodatnemu prevzemanju obveznosti, ocenjena na več, kot so znašali njegovi na novo prevzeti dolgovi skupaj z že obstoječimi dolgovi. Tako po prepričanju pritožbenega sodišča

dolžnik ni podal ustreznih trditev in dokazov, da bi bilo njegovo premoženje vredno več, kot izhaja iz ocene stečajne upraviteljice, ki jo je upnica povzela v ugovoru. Sodišče druge stopnje še pojasnjuje, da investicijska vrednost projekta sama zase ne izkazuje vrednosti dolžnikovega premoženja. Podobno ocenjena tržna vrednost, izračunana na podlagi donosov od leta 2015 do leta 2017, ne daje opore za drugačno sklepanje o vrednosti premoženja na dan sklepanja leasing pogodbe v letu 2012. Sodišče druge stopnje poudarja, da dolžnik ni opisal projekta bioplinarne, še manj izkazal njeno donosnost (v upoštevnem obdobju). S strani upnice pridobljeno cenilno poročilo, na podlagi katerega je dolžnik izkazoval vrednost svojega premoženja, tako ne potrjuje njegovih trditev o vrednosti njegovega premoženja, še zlasti ne v času ključnega prevzemanja obveznosti po leasing pogodbi z dne 2. 7. 2012. Glede dolžnikovega nasprotovanja ugotovljeni vrednosti nepremičnin na podlagi podatkov GURS pritožbeno sodišče ugotavlja, da tudi dolžnikove lastne trditve o vrednosti nepremičnin (4.368.123,00 EUR na dan cenitve nepremičnin 20. 3. 2015) še vedno dosegajo komaj polovico celote prevzetih obveznosti. Sodišče ugotavlja tudi, da so bile pri dolžnikovih nepremičninah tudi ves čas vpisane hipoteke, ki so za več kot šestkrat (6.590.000,00 EUR) presegale (sedanjo) vrednost nepremičnin. Poudarja še, da je kljub vpisanim hipotekam dolžnik prevzemal dodatne obveznosti do upnice NLB, d. d., Ljubljana, v višini 350.000,00 EUR in 81.000,99 EUR, česar v postopku ni izpodbijal. Pritožbeno sodišče glede dolžnikovega zatrjevanega dohodka ugotavlja, da dolžnik ni pojasnil, v katerem obdobju naj bi prejemal (pavšalno naveden) znesek 140.000,00 EUR mesečno. Njegova pritožbena navedba, da naj bi bilo povsem logično, da je bioplinarna v začetku morala prinašati dohodek, ki je nedvomno razviden iz knjigovodskih izkazov za leto 2012, po mnenju pritožbenega sodišča ne dokazuje njegovih navedb. Pavšalno zatrjevanih prihodkov dolžnika po mnenju pritožbenega sodišča ne more potrditi niti dokaz z zaslišanjem priče, ki ga sodišče za dokazovanje dolžnikovih trditev o domnevnih prihodkih ni štelo kot primernih dokaz. Pritožbeno sodišče poudarja, da bi moral dolžnik za oceno realnih prihodkov prikazati tudi mesečne obveznosti iz naslova kreditov in ostalega zadolževanja, kakor tudi stroške poslovanja, česar pa (kljub izrecnemu opozorilu upnice) ni storil.

5. Pritožbeno sodišče opozarja, da nesorazmerno zadolževanje iz 399. člena ZFPPIPP sicer ne pomeni kakršnegakoli zadolževanja, ki dolžniku onemogoči poplačilo dolgov. Ob sklicevanju na sklep št. Cst 283/2012 z dne 2. 10. 2012 priznava, da so pomembni tudi razlogi zadolževanja ter druge okoliščine, ki jih je treba pravilno ovrednotiti. Čeprav je tudi v obravnavanem primeru šlo za poslovanje gospodarskega subjekta, pritožbeno sodišče poudarja, da iz dolžnikovih navedb na prvi stopnji in njegovih navedb v fazi pritožbe ni mogoče zaključiti, da je bilo dolžnikovo ravnanje razumno in poslovno logično bodisi v smislu reševanja poslovanja bodisi, da bi dolžnik (podobno kot v zadevi št. Cst 283/2012) ob gospodarski krizi poskušal storiti vse, da bi lahko uspešno nadaljeval s poslovanjem, pa se to ni izšlo. Sodišče ob sklicevanju na sklep št. Cst 208/2014 z dne 20. 5. 2014 sicer poudarja, da so kriteriji za presojo ugovornega razloga v obravnavanem primeru, ker gre pri dolžniku za obveznosti, ki izhajajo iz podjetniške dejavnosti, strožji, vendar nerealizirana dodatna gradnja bioplinarne z nesorazmernim prevzemanjem obveznosti nima nikakršne zveze, zaradi česar dolžnikove navedbe v tej smeri po mnenju sodišča niso mogle voditi do drugačne odločitve.

6. Pritožnik zatrjuje, da naj bi mu bile z izpodbijanimi odločitvami sodišč kršene pravice iz 14., 22., 23. in 25. člena Ustave. Meni, da sta sodišči očitno napačno uporabili 399. člen ZFPPIPP in odločitve nista obrazložili v skladu z zahtevo po obrazloženih sodnih odločbi.^[2] Nerazumno naj bi presodili, da dolžnik ob upoštevanju gospodarske krize ni ravnal razumno in poslovno logično v

skladu s poskusom reševanja poslovanja. Višje sodišče naj bi tudi brez obrazložitve odstopilo od dosedanje sodne prakse in stališč, ki jih je zavzelo v predhodnih odločitvah.[3] Brez opore v dokaznem gradivu naj bi upoštevalo (in deloma dobesedno prepisalo) navedbe upnice v ugovoru zoper odpust obveznosti, listinske dokaze dolžnika pa neutemeljeno zavrnilo. Pritožbeno sodišče naj bi tudi napačno presodilo, da opustitev vročitve vloge upnice z dne 5. 12. 2016 ne pomeni kršitve pravice do kontradiktornega postopka. Neutemeljeno tudi naj ne bi upoštevalo izjave stečajne upraviteljice. Ravno tako se naj ne bi opredelilo do pritožbenih navedb v zvezi s "sodbo presenečenja". Pritožnik opozarja, da je sodišče prve stopnje ob identičnem dejanskem stanju predhodno že zavrnilo ugovor upnice s sklepom št. St 5958/2014 z dne 21. 6. 2016. Pritožbeno sodišče je nato navedeni sklep razveljavilo izključno iz razloga, ker sodišče prve stopnje v prvotnem sklepu ni konkretizirano odgovorilo na navedbe upnice v njenem ugovoru zoper odpust obveznosti, in ne iz razloga, ker bi bilo zmotno ugotovljeno dejansko stanje. Dejstvo, da je pritožbeno sodišče tudi v drugo odločilo v dolžnikovo škodo (ob enaki sestavi senata), naj bi v luči zatrjevanih kršitev človekovih pravic po mnenju pritožnika tudi zbuvalo dvom o neodvisnosti in nepristranskosti sodišča. Pritožnik opozarja tudi, da sta sodišči svojo odločitev utemeljili ob uporabi tretjega odstavka 34. člena ZFPPIPP-G. Že v ustavni pritožbi opozarja, da navedena določba krši prepoved povratne veljave predpisov iz 155. člena Ustave, pri čemer po mnenju pritožnika zakonodajalec ni izkazal obstoja javne koristi za poseg v že pridobljene pravice. Smiselno podrejeno navaja, da določba nasprotuje načelu zaupanja v pravo iz 2. člena Ustave. Meni, da bi morali sodišči postopek odločanja prekiniti in vložiti zahtevo za oceno ustavnosti navedene določbe.

7. Pritožnik vlaga tudi pobudo za začetek postopka za oceno ustavnosti tretjega odstavka 34. člena ZFPPIPP-G. Izpodbijana določba naj bi bila v nasprotju s prepovedjo povratne veljave predpisov (155. člen Ustave) in načelom zaupanja v pravo (2. člen Ustave). Izpodbijana določba določa uporabo spremenjenega 399. člena ZFPPIPP tudi za postopke odpusta obveznosti, ki so bili začeti pred uveljavitvijo ZFPPIPP-G, če do njegove uveljavitve sodišče še ni odločilo o odpustu obveznosti. Pobudnik opozarja, da spremenjeni 399. člen ZFPPIPP določa daljše upošteveno obdobje (pet namesto treh let) ter vsebinsko širše opredeljuje oviro za odpust v obliki zlorabe pravice do odpusta obveznosti kot generalne klavzule. Opozarja, da se je sodišče v njegovem primeru za ustavitev postopka in zavrnitev predloga za odpust obveznosti odločilo na podlagi 3. točke četrtega odstavka spremenjenega 399. člena ZFPPIPP, ker je v zadnjih petih letih pred uvedbo postopka osebnega stečaja prevzemal obveznosti, ki so nesorazmerne z njegovim premoženjskim položajem. Sodišči sta torej na podlagi tretjega odstavka 34. člena ZFPPIPP-G v zvezi s 399. členom ZFPPIPP upoštevali petletno (in ne triletno) obdobje. Pobudnik poudarja, da iz zakonodajnega gradiva javna korist za povratno veljavo spremenjenega 399. člena ZFPPIPP ni razvidna, pri čemer naj bi spremenjena ureditev posegala v že pridobljene pravice. Meni, da spremenjena ureditev pretekle dogodke in ravnanja v podaljšanem upoštevnem obdobju drugače pravno vrednoti in jim pripisuje pravne posledice, ki jih v trenutku vložitve predloga za odpust ti dogodki in ravnanja niso imeli. Pobudnik (smiselno podrejeno) navaja, da izpodbijana določba nasprotuje tudi varstvu načela zaupanja v pravo (2. člen Ustave), pri čemer naj javna korist za poseg v navedeno načelo ne bi bila izkazana.

B.

8. Ustavno sodišče ustavne pritožbe ni sprejelo v obravnavo, ker niso izpolnjeni pogoji iz drugega

odstavka 55.b člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) (1. točka izreka).

9. Izpodbijani tretji odstavek 34. člena ZFPPIPP-G ne učinkuje neposredno. V takšnih primerih se lahko pobuda vloži šele po izčrpanju pravnih sredstev zoper posamični akt, izdan na podlagi izpodbijanega predpisa, hkrati z ustavno pritožbo, pod pogoji iz 50. do 60. člena ZUstS. To stališče Ustavnega sodišča je podrobneje obrazloženo v sklepu št. U-I-275/07 z dne 22. 11. 2007 (Uradni list RS, št. 110/07, in OdlUS XVI, 82). Predpostavka za vložitev tako ustavne pritožbe kot pobude v takih primerih je vsebinsko izčrpanje pravnih sredstev. To pomeni, da mora pobudnik trditve o domnevni protiustavnosti ureditve, na podlagi katere temelji odločitev v njegovem primeru, uveljavljati že v postopku pred pristojnimi sodišči (tako že v sklepu Ustavnega sodišča št. U-I-330/05, U-I-331/05, U-I-337/05 z dne 18. 10. 2007, Uradni list RS, št. 101/07, in OdlUS XVI, 79). V obravnavani zadevi pobudnik ni izkazal, da bi očitke o protiustavnosti izpodbijane določbe, na kateri temelji odločitev v njegovem primeru, v postopku s pritožbo izčrpal po vsebini. Zato je Ustavno sodišče pobudo zavrglo (2. točka izreka).

C.

10. Ustavno sodišče je sprejelo ta sklep na podlagi drugega odstavka 55.b člena in tretjega odstavka 25. člena ZUstS ter prve alineje drugega odstavka 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11 in 70/17) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Sklep je sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik

[1] Sodišče se v obrazložitvi izpodbijanega sklepa sklicuje tudi na prevzemanje obveznosti do drugih upnikov, ki naj bi jih upnica navajala v ugovoru in naj bi glede na prijave terjatev v stečajnem spisu ostale nepopačene, pri čemer jih v obrazložitvi sklepa posamezno ne navaja. V povzetku ugovornih navedb sodišče ob leasing pogodbi z dne 2. 7. 2012 navaja le še dodatek št. 3 z dne 17. 7. 2013 in dodatek št. 4 z dne 17. 9. 2013 v zvezi s kreditnimi pogodbami iz leta 2010, s katerimi naj bi dolžnik tudi povečeval obveznosti odplačila na temelju kreditnih pogodb.

[2] Pritožnik se v tej zvezi ob sklicevanju na odločbo Ustavnega sodišča št. Up-7/98 z dne 30. 9. 1998 (OdlUS VII, 233) sklicuje tudi na kršitev pravice do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave.

[3] Pritožnik se sklicuje na sklep Višjega sodišča v Ljubljani št. Cst 283/2012.

Vrsta zadeve:

ocena ustavnosti in zakonitosti predpisov in drugih splošnih aktov
ustavna pritožba

Vrsta akta:

zakon
posamični akt

Vlagatelj:

Robert Šijanec, Hajdina

Datum vloge:

20. 6. 2017

Datum odločitve:

3. 7. 2019

Vrsta odločitve:

sklep

Vrsta rešitve:

zavrženje

nesprejem ustavne pritožbe

Objava:

Dokument:

US32021